

РЕШЕНИЕ

№ 31507

гр. София, 09.08.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 25 състав, в
публично заседание на 23.02.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Петкова

при участието на секретаря Мая Миланова и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **7523** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.226 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по искова молба с вх. №24916/03.10.2016г., подадена от адв. К. Д., като пълномощник на С. Е. Й. от [населено място] и във вр. с Решение №7867/14.07.2023г. на Върховния административен съд (ВАС), състав на Трето отделение по адм. дело №5132/2022г.

Предявен е бил осъдителен иск с правно основание чл.204, ал.2 АПК във вр. с чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ). С първоначалната искова молба съдът е бил сезиран с искане да осъди ответника МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО на РБългария (МЗ), представлявано от министъра, да заплати на ищцата С. Й. обезщетение за имуществени вреди в размер на 18537 (осемнадесет хиляди петстотин тридесет и седем) лева, представляващи заплатени от последната разноски за лечението ѝ в чужбина.

С Искова молба вх. №25966/21.08.2019г. (л.64 по адм. дело №9693/2016г.) ищцата Й. е предявила нов иск срещу МЗ. Съдът е бил сезиран с искане, наред с първоначално предявения иск за заплащане на сумата 18537 лева, да осъди ответника МЗ да заплати на ищцата С. Й. и лихва върху тази сума, смятано от 17 август 2016г. – датата на която е било предявено искането за плащане на разноските за лечението в Р., до окончателното изплащане на задължението.

В отговор на дадените от съда указания за отстраняване на нередовностите на исковата молба с вх. №25966/21.08.2019г., както и за потвърждаване на процесуалните действия на адв. К. Д., извършени без представителна власт, включително за ОТТЕГЛЯНЕ на първоначално предявения иск, изменен с Протоколно определение от 20.05.2021г. по адм. дело №9693/2016г., ищцата е представила Уточняваща молба от 04.07.2025г., в която е направила следните изявления:

1) ПОДДЪРЖА оттеглянето на първоначално предявения иск за обезщетение в размер на

18537 лева.

2) ПОДДЪРЖА исковата молба с вх. №25966/21.08.2019г. за присъждане на обезщетение за имуществени вреди, представляващи лихва за забавено плащане на сумата в размер 18537 лева, както следва:

2.1. лихва в размер на 5560.84 (пет хиляди петстотин и шестдесет и 0.84) лева, обезщетение за забавено плащане върху сумата 15603.25 (петнадесет хиляди шестстотин и три и 0.25) лева за периода от 17.08.2016г. – 20.02.2020г.,

2.2. лихва в размер на 1541.16 (хиляда петстотин четиридесет и един и 0.16) лева, обезщетение за забавено плащане върху сумата 2933.75 (две хиляди деветстотин тридесет и три и 0.75) лева за периода от 17.08.2016г. – 20.10.2021г.

С Протоколно определение от 23.02.2026г., на основание чл.232 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК) е ПРЕКРАТЕНО производството по иска от 03.10.2016г., предявен от С. Е. Й. срещу Министерството на здравеопазването, представлявано от министъра, за присъждане на обезщетение за имуществени вреди в размер на 18537 (осемнадесет хиляди петстотин тридесет и седем) лева, представляващи заплатени от ищцата средства за лечение в чужбина.

Настоящото производство е по предявения от Й. осъдителен иск срещу Министерството на здравеопазването, с правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ, за присъждане на обезщетение за имуществени вреди в общ размер 7102 (седем хиляди сто и два) лева – пропуснати ползи, представляващи законната лихва за забавено плащане на сумата 18537 лева.

Ответникът – МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО, представлявано от министъра, оспорва иска за присъждане на обезщетение за пропуснати ползи в размер на законната лихва върху първоначално претендираната сума, платена от ищцата С. Й. за лечение в чужбина. В отговор на исковата молба от 18.08.2025г. поддържа, че в случая липсва имуществена вреда която да е пряка последица от отменения административен акт и която да подлежи на обезщетение по реда на ЗОДОВ. Смята за недоказано твърдението на ищцата, че е заплатила за осъществено лечение на конкретното лечебно заведение в Р. Изтъква, че съдебните решения по силата на които е бил отменен отказът за възстановяване на средствата за лечение са били своевременно изпълнени от административния орган и следователно няма основание за заплащане на лихва върху първоначално предявения размер на главницата. Претендира да му бъдат присъдени разноски за юрисконсултско възнаграждение.

ПРОКУРАТУРАТА на РБългария, представлявана в производството от прокурор В. от Софийска градска прокуратура, изразява становище, че искът е неоснователен.

СЪДЪТ, след като обсъди доводите на страните и доказателствата събрани по делото, приема за установено от фактическа страна следното:

С Решение №8629/04.07.2017г. по адм. дело №1288/2017г. Върховният административен съд, състав на Шесто отделение, е отменил мълчалив отказ на министъра на здравеопазването по искане с вх. №94-934/17.08.2016г. подадено от С. Е. Й. от [населено място] за възстановяване на финансови средства за проведено лечение в чужбина, съгласно чл.82, ал.1, т.8 от Закона за здравето (ЗЗдр.) и е изпратил преписката на административния орган – министър на здравеопазването, за произнасяне по искането с вх. №94-934/17.08.2016г., в съответствие с дадените указания по тълкуването и прилагането на закона. Според мотивите на съдебния акт приложението на нормата на чл.4, ал.4 от Наредба №12/22.12.2011г. за условията и реда за заплащане на лечение на български граждани в чужбина (Наредба №12/2011г.) не предполага правата на лицата да бъдат ограничени единствено до хипотезите регламентирани от подзаконови

нормативни актове. Този извод съдът е обосновал по аргумент от разпоредбата на чл.82, ал.1, т.8 ЗЗдр. съгласно която, извън обхвата на задължителното здравно осигуряване на българските граждани се предоставят медицински услуги, които са свързани със заплащане на лечение за заболявания по ред, определен от министъра на здравеопазването. Възприето е от решаващия състав, че след като цитираната законова разпоредба не обвързва заплащането на медицинските услуги с времето на провеждане на лечението, от следва извод, че изразената от законодателя воля е българските граждани да имат право на заплащане извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, както на вече проведено лечение, така и на предстоящо лечение доколкото изразът "заплащане на лечение за заболявания" не съдържа ограничението "предстоящо лечение". Според мотивите на ВАС министърът на здравеопазването е овластен да определи реда по който ще се осъществи заплащането, но не е в неговата компетентност да стеснява обхвата на лечението по чл.82, ал.1, т.8 ЗЗдр. Щом не е създаден подзаконов ред за финансиране на вече осъществени медицински дейности, министърът на здравеопазването е задължен да се произнесе по искането и да прецени правото на лицето по чл.82, ал.1, т.8 ЗЗдр. без да се позовава на Наредба №12/2011г. В решаващите мотиви ВАС е обосновал извод, че в процесния случай се иска заплащане на вече проведено лечение, разходите за което са доказани по размер с приетите по делото фактури. Съдебният акт по адм. дело №1288/2017г. е влязъл в сила на 18.12.2017г. след като е потвърден с Решение №15478/18.12.2017г. на ВАС, Петчленен състав по адм. дело №10913/2017г.

След връщане на преписката по искането с вх. №94-934/17.08.2016г. министърът на здравеопазването е постановил нарочен акт - Заповед №РД-20-12/06.07.2018г., с която е отказал на С. Й., с диагноза „менингиома регио париеталис синистра“, поисканото заплащане за сметка на бюджета на МЗ в размер на 18 537 лева, представляващи платени от нея разноски по лечение в Р. С Решение №7062/13.05.2019г. по адм. дело №13115/2018г. ВАС, състав на Шесто отделение, е отменил Заповед №РД-20-12/06.07.2018г. и е изпратил преписката на административния орган - министър на здравеопазването, който да реши въпроса по същество като вземе предвид и указанията по тълкуването и прилагането на чл.82, ал.1, т.8 ЗЗдр., изложени в решението. В мотивите на съдебния акт е прието, че радиохирургията, като най-съвременен метод на лъчелечение, не е бил приложим в България към 2011г. Прието е от решаващия състав, че след като лечението в чужбина се заплаща с публични средства от държавния бюджет, то всяко решение за тяхното разходване трябва да бъде разумно, добросъвестно и справедливо по смисъла на чл.6, ал.1 АПК, максимално прозрачно и изключващо всякакво пристрастие и субективизъм. Като е взел предвид, че в релевантния период през 2011г. радиохирургията не е била приложим метод на лечение в България, но се е прилагала успешно в чужбина и е с доказана ефективност на лечението в световната медицинска практика, както и обстоятелството, че за С. Й. е било абсолютно необходимо своевременно и адекватно лечение на рецидивиралия менингиом, съдът е приел, че отказът да ѝ се отпуснат средства за проведеното лечение в чужбина представлява нарушение на материалния закон и е основание за отмяна на оспорената заповед. Като допълнителен аргумент в мотивите съдът е посочил и липсата на ясен критерий за одобряване на пациентите, насочени за лечение в чужбина, сред които не е намерила място Й.. Решаващият състав е достигнал до окончателен извод, че като е отказал за пореден път да заплати за осъщественото вече лечение, за което са били представени неоспорими доказателства, административният орган е нарушил редица законови разпоредби. Съдебният акт по адм. дело №13115/2018г. е влязъл в сила на 03.12.2019г. след като е бил потвърден с Решение №16400 по адм. дело №8468/2019г. на ВАС, Петчленен състав на Втора колегия.

Със Заповед №РД-01-13/23.01.2020г. министърът на здравеопазването е разрешил на С. Й., с диагноза „менингиома регио париеталис синистра“ заплащане за сметка на бюджета на МЗ на

разходи, свързани с лечение в чужбина в размер на 15 603.25 (петнадесет хиляди шестотин и три и 0.25) лева. Не е спорно между страните и се установява с приетите писмени доказателства, че така определеният размер на разходите за лечение в чужбина, заедно с присъдените разноси по адм. дело №, № 13115/2018г., 8468/2019г. на ВАС, е бил изплатен на Й. на 20.02.2020г. с платежно нареждане №Е01285.

С Решение №155/11.01.2021г. на Административен съд София – град (АССГ) по адм. дело №10955/2020г., по жалба на С. Й., е прогласена за НИЩОЖНА Заповед №РД-01-13/23.01.2020г. на министъра на здравеопазването, В ЧАСТТА с която от общия размер на отпусканата сума за финансиране на разноси по лечение на жалбоподателката в Р., е приспадналата сумата от 1500 (хиляда и петстотин) евро, равностойни на 2933.55 (две хиляди деветстотин тридесет и три и 0.55) лева, поради декларация от 10.11.2011г. за самофинансиране на лечението в този размер и делото е върнато като преписка на министъра на здравеопазването за ново произнасяне по искане с вх. №94-934/17.08.2016г. за възстановяване на разходи за получена медицинска помощ в Р., представляващи разликата над 15603.25 лева до пълния размер на поисканите и реално извършени разходи в размер на 18537 лева. Този съдебен акт е потвърден с Решение на ВАС по адм. дело №3018/2021г. и е влязъл в сила на 23.04.2021г. Не е спорно между страните и се установява с приетия по делото Отчет по сметка с титуляр С. Е. Й., че сумата в размер на 2933.75 лева е била изплатена на ищцата на 20.10.2021г.

При така установените факти, съдът намира от правна страна следното:

Искът е ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМ, а разгледан по същество е ЧАСТИЧНО ОСНОВАТЕЛЕН. ЗОДОВ, чл.4, урежда материално правния режим на отговорността с препращане за неуредените въпроси към гражданските закони - §1 от Заключителните разпоредби (ЗР). В този смисъл искът по глава XI АПК е граждански и се основава на фактическия състав на непозволеното увреждане: наличие на незаконосъобразен акт, действие или бездействие на административен орган или длъжностно лице; реално причинена вреда, която от своя страна да е в причинна връзка с незаконосъобразните актове, действия и/или бездействие – т.е. да е тяхна пряка и непосредствена последица. Не подлежи на установяване виновно поведение на ответника, тъй като отговорността на държавата е обективна.

С исковата молба от 21.08.2019г., уточнена с молби от 12.03.2021г. (вх. №8634) и от 04.07.2025г., ищцата С. Й. е предявила осъдителен иск за обезщетение за имуществени вреди от неизпълнение на парично задължение в общ размер на 18537 лева, настъпили вследствие на незаконосъобразна административна дейност на МЗ чрез издаване на поредица от недействителни административни актове, които последователно са били отменени от съда.

Съдът приема за доказано, че вследствие на незаконосъобразния и отменен административен акт – мълчалив отказ на министъра на здравеопазването по искането с вх. №94-934/17.08.2016г. и последвалото противоправно бездействие на ответника да възстанови средствата платени за проведено лечение в чужбина, като вместо това последователно е издал два незаконосъобразни административни акта за пълен и частичен отказ за плащане, ищцата Й. е претърпяла имуществени вреди, тъй като е била лишена от финансов ресурс в размер на 18537 лева, с който не е могла да разполага. Разпоредбата на чл.86 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД) създава необоримо законово предположение за минималния размер на вредите, произлизащи от неизпълнение на парично задължение – дължи се обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата. Кога длъжникът изпада в забава е изрично установено в чл.84 ЗЗД, като според приложимата в случая разпоредба на ал.3, при задължение от непозволено увреждане, длъжникът се смята в забава и без покана - от момента на увреждането, когато вземането е станало

изискуемо. Съгласно т.4 от Тълкувателно решение (ТР) №3/2004г. на Общото събрание на Гражданската колегия на Върховния касационен съд (ОСГК, ВКС) при незаконни актове на администрацията началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението е влизане в сила на решението, с което се отменят унищожаемите административни актове, а при нищожните - това е моментът на тяхното издаване. Вземането за обезщетение за вреди става изискуемо от момента на влизане в сила на решението, с което се отменя незаконният административен акт, а в случай, че вредите произтичат от нищожен акт - от момента на неговото издаване.

Според настоящия състав, в случая началният момент на забавата от който се дължи обезщетението в размер на законната лихва, е 18.12.2017г. - датата на влизане в сила на съдебното решение по адм. дело №1288/2017г. с което е отменен мълчаливият отказ на министъра на здравеопазването по искането на С. Й. с вх. №94-934/17.08.2016г. Решаващия състав на ВАС еднозначно е приел за установено по делото, че размерът на извършените от ищцата разходи за лечение в чужбина, подлежащи възстановяване от МЗ, на основание чл.82, ал.1, т.8 ЗЗдр., е доказан с приетите по делото фактури. При това, вместо да възстанови на Й. сторените от нея разходи за лечение, административният орган е продължил да издава незаконосъобразни откази с което ищцата е била лишена от възможността да ползва и се разпорежда с финансов ресурс в размер на 18537 лева, от които 15603.25 лева са били платени на 20.02.2020г., а останалите 2933.75 лева - на 20.10.2021г.

Съдът, по реда на чл.162, пр.1 ГПК, като съобрази, че не са необходими специални знания из областта на науката, изкуството, техниката или занаятите, изчислява сам размера на законната лихва чрез използване на електронния лихвен калкулатор за изчисляване на законната лихва върху публичните задължения, достъпен на официалната интернет страница на Националната агенция за приходите (НАП): http://nraapp03.nra.bg/web_interest/check_upWS.jsp. При това имуществената вреда за ищцата в размер на законната лихва върху сумата 15603.25 лева, изчислена за периода от 18.12.2017г. до 20.02.2020г. (когато задължението е било реално платено) е в размер на 3445.73 (три хиляди четиристотин четиридесет и пет и 0.73) лева или тяхната равностойност в евро - 1761.77 (хиляда седемстотин шестдесет и едно евро и седемдесет и седем евро цента). Имууществената вреда за ищцата в размер на законната лихва върху останалата сума от 2933.55 лева, изчислена за периода от 18.12.2017г. до 20.10.2021г. (когато задължението е било реално платено) е в размер на 1145.72 (хиляда сто четиридесет и пет и 0.72) лева или тяхната равностойност в евро - 585.80 (петстотин осемдесет и пет евро и осемдесет евро цента). Искът е неоснователен за претендираните имуществени вреди в размер на законната лихва върху сумата 18537 лева за периода от 17.08.2016г. - датата на подаване на искането с вх. №94-934 за заплащане на средствата за лечение в чужбина, до 20.02.2020г. – датата на влизане в сила на Решението по адм. дело №1288/2017г. на ВАС, от която дата вземането е станало изискуемо.

При този изход на спора и на основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ на ищцата се дължи възстановяване на сторените разноски по водене на делото в размер на 1307.63 (хиляда триста и седем евро и шестдесет и три евро цента), съгласно представения списък и доказателства за извършването им.

Така мотивиран и на основание чл.203 АПК, АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.-град, Второ отделение, 25^{ти} състав,

РЕШИ

ОСЪЖДА МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО на РБългария, представлявано от

министъра, с адрес: 1000 С., пл. „Св. Неделя“ №5, да заплати на С. Е. Й., ЕГН [ЕГН], обезщетение за имуществени вреди в размер на 1761.77 (хиляда седемстотин шестдесет и едно евро и седемдесет и седем евро цента), претърпени от незаконосъобразен отказ на министъра на здравеопазването по искане с вх. №94-934/17.08.2016г. за възстановяване на направени разходи за извършено лечение в чужбина, в размер на законната лихва върху сумата 15 603.25 (петнадесет хиляди шестотин и три и 0.25) лева за периода от 18.12.2017г. до 20.02.2020г.

ОСЪЖДА МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО на РБългария, представлявано от министъра, с адрес: 1000 С., пл. „Св. Неделя“ №5, да заплати на С. Е. Й., ЕГН [ЕГН], обезщетение за имуществени вреди в размер на 585.80 (петстотин осемдесет и пет евро и осемдесет евро цента), претърпени от незаконосъобразен отказ на министъра на здравеопазването по искане с вх. №94-934/17.08.2016г. за възстановяване на направени разходи за извършено лечение в чужбина, в размер на законната лихва върху сумата 2933.55 лева (две хиляди деветстотин тридесет и 0.55) лева за периода от 18.12.2017г. до 20.10.2021г.

ОТХВЪРЛЯ иска в останалата част, за присъждане на обезщетение имуществени вреди, претърпени в периода 17.08.2016г. до 18.12.2017г. от незаконосъобразен отказ на министъра на здравеопазването по искането с вх. №94-934/17.08.2016г. за възстановяване на направени разходи за извършено лечение в чужбина.

ОСЪЖДА МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО на РБългария, представлявано от министъра, с адрес: 1000 С., пл. „Св. Неделя“ №5, да заплати на С. Е. Й., ЕГН [ЕГН], сумата 1307.63 (хиляда триста и седем евро и шестдесет и три евро цента) – разноски по водене на делото.

РЕШЕНИЕТО подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд на РБългария в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ

Боряна Петкова